

въ поетичнитѣ производи, — но вървежъ на *душевния животъ*, наблюдаванъ въ *производитиѣ* на писаното слово и въ *въздѣйствиата* на тия производи въ обществото. Защото, каквото и да се мисли и говори за цѣлѣта на всѣко изкуство, то не може да не се отнася, прѣко или непрѣко, до живота на човѣка и човѣшкото общество. Инди историята на книжнината има да се занимава съ ония книжевни творения, които сж произвеждали въ врѣмето си, па негли и натагькъ, опрѣдѣлено въздѣйствие въ обществото, по чийто езикъ сж говорили, па негли и въвъ отъ това общество; а въздѣйствието тѣ сж могли да произвеждатъ съ едни или други свои качества върху схващането и поривитѣ, върху ума и сърцето, върху познанието и волята на обществентѣ членове.

Историята на българската книжнина дължи мѣсто въ своитѣ страници на всички ония работници на българска книга, които прѣзъ врѣме на нейното сжществуване сж двигали българската душа, прѣдавайки ней познания, внушавайки мисли и чувства, опрѣдѣляйки постѣпки. Нѣма нужда да изрежда всички имена на работницитѣ или на тѣхнитѣ книжевни трудове. Споредъ размѣра, който си урича, тя ще изгьква опова, което е било първично, оригинално; което е влияло и прораждало; което е създавало възгледи и настроения, образувало е струи и течения, отглашало се е въ дѣйността на съврѣменници и на потомци. Тя ще показва това въ фактоветѣ на самата книжнина, както си върви, и въ фактоветѣ на живота, както му въздѣйствува книжнината, или както се той отразява въ нея. И тькмо по тоя пѣтъ въ нея ще се споменатъ имена и трудове на книжевници не само първостепенни, но второстепенни и третостепенни, имена и трудове на подражатели, продължатели, и на други